

A. 398/
81/2

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXI

Nr 2

WARSZAWA 1974

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXI
1974

2

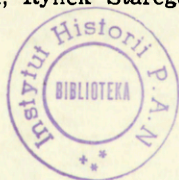
PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1974

KOMITET REDAKCYJNY

Aleksander Gieysztor, Krzysztof Groniowski, Hanna Jędruszczak (sekretarz), Irena Koberdowa, Witold Kula, Bogusław Leśnodorski (redaktor), Marian Małowist, Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Marian M. Serejski, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Henryk Zieliński, Mieczysław Zywczyński

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

A.398/81/2

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2624+166. Ark. wyd. 22.75 Ark. druk. 13,875

Papier druk. mat. kl. III 70 g. 70×100

Oddano do składania 10.1.74 r. Podpisano do druku 18.IV.74 r.

Druk ukończono w kwietniu 1974 r.

Zam. 21/74

W-122

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

1974 K.4bc

СОДЕРЖАНИЕ

Мацей Серваньски — Французский кандидат на трон Польши во время царствования Зыгмунта Августа	251
Збигнев Станкевич — Зыгмунт Велепольски после восстания	267
Жак Ле Гофф — Является ли по-прежнему политическая история костяком истории?	289

MISCELLANEA

Вальдемар Вуазе — Первая книга о Польше на французском языке	303
Томаш Опас — Старые материалы об Эдварде Дембовском	307

ОБЗОРЫ—ПОЛЕМИКИ—ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Мариан Бискуп — Новые исследования биографии Миколая Коперника	309
Максимилиан Гжегож — Документы торунского трактата с 1466 г.	320
Людвик Хасс — Первая половина XX века в польской мемуарной литературе последних лет	330
Ян Рейхман — Румынские исторические публикации на иностранных языках	360

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Веслав Беньковски — История польской этнографии	364
Леонид Житкович — Археография Белоруссии	370
Андрей Захорски — Русское общество в 1 половине XIX века	380
Людвик Базылев — Рапорты шпиона	385
Генрих Батовски — Седьмой том <i>Документов и материалов по истории польско-советских отношений</i>	392
ХРОНИКА	448
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	466

TABLE DES MATIÈRES

Maciej Serwański — La candidature française au trône de Pologne sous le règne de Sigismond Auguste	251
Zbigniew Stankiewicz — Zygmunt Wielopolski durant la période qui suivit l'Insurrection	267
Jacques Le Goff — L'histoire politique — „épine dorsale” de l'histoire? . . .	289

MISCELLANEA

Waldemar Voisé — Le premier livre sur la Pologne en langue française . . .	303
Tomasz Opas — Parmi les anciens documents sur Edward Dembowski	307

REVUES — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Marian Biskup — Nouvelles recherches consacrées à la biographie de Nicolas Copernic	309
Maksymilian Grzegorz — Les documents du traité de Toruń en 1466	320
Ludwik Hass — La première moitié du XX ^e s. dans les mémoires polonais des dernières années	330
Jan Reychman — Les éditions historiques roumaines en langues étrangères	360

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Wiesław Bieńkowski — Histoire de l'ethnographie polonaise	364
Leonid Żytkowicz — L'archéographie de Biélorussie	370
Andrzej Zahorski — La société russe de la I-ère moitié du XIX ^e s.	380
Ludwik Bazyłow — Rapports d'espion	385
Henryk Batowski — Septième volume des <i>Documents et matériaux pour l'histoire des relations polono-soviétiques</i>	392

CHRONIQUE	448
---------------------	-----

LETTRES À LA RÉDACTION	466
----------------------------------	-----

SPIS TREŚCI

Maciej Serwański — Kandydatura francuska do tronu polskiego za panowania Zygmunta Augusta	251
Zbigniew Stankiewicz — Zygmunt Wielopolski w okresie powojennym	267
Jacques Le Goff — Czy historia polityczna nadal jest kośćcem historii? . . .	289

MISCELLANEA

Waldemar Voisé — Pierwsza książka o Polsce w języku francuskim	303
Tomasz Opas — Z dawnych materiałów o Edwardzie Dembowskiem	307

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Marian Biskup — Nowe badania nad biografią Mikołaja Kopernika	309
Maksymilian Grzegorz — Dokumenty traktatu toruńskiego z 1466 roku	320
Ludwik Hass — Pierwsza połowa wieku XX w pamiętnikarstwie polskim ostatnich lat	330
Jan Reychman — Rumuńskie obcojęzyczne wydawnictwa historyczne	360

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Wiesław Bieńkowski — Historia etnografii polskiej	364
Leonid Żytkowicz — Archeografia Białorusi okresu feudalizmu	370
Andrzej Zahorski — Społeczeństwo rosyjskie w pierwszej połowie XIX w.	380
Ludwik Bazylow — Raporty szpiega	385
Henryk Batowski — Siódmy tom <i>Dokumentów i materiałów do historii stosunków polsko-radzieckich</i>	392

J. P. Brunet, A. Plessis, Introduction à l'histoire contemporaine — Józef Dutkiewicz	399
Swojskość i cudzoziemszczyzna w dziejach kultury polskiej — Marceł Kosman	400
R. Nový, Promyslovský stát 11. a 12. století — Stanisław Russocki	404
M. Bogucka, Ziemia i czasy Kopernika — Stanisław Grzybowski	406
D. Quirini-Popławska, Działalność Włochów w Polsce w I połowie XVI wieku na dworze królewskim, w dyplomacji i hierarchii kościelnej — Andrzej Wyczański	409
A. D. Dyer, The City of Worcester in the sixteenth century — Maria Bogucka	411
A. Attman, The Russian and Polish Markets in international trade 1500—1650 — Andrzej Olejarczuk	414
Ja. Wodarski, Naselenie Rossii za 400 let (XVI — naczło XX ww.) — Zenon Guldón	417
M. Mc Laren, Bonnie Prince Charlie — Tadeusz Cieślak	419
I. Woloch, Jacobin Legacy. The democratic movement under the Directory — Stanisław Salmonowicz	421
Deutschland in der Weltpolitik des 19. und 20. Jahrhunderts — Andrzej Brożek	426

M. Tyrowicz, Prawda i męt w biografii Juliana Macieja Goslara (1820—1852) — Wiesław Bieńkowski	429
Sz. Konarski, Dziennik z lat 1831—1834 — Stefania Sokołowska	431
J. Kozik, Ukraiński ruch narodowy w Galicji w latach 1830—1848 — Elżbie- ta Hornowa	435
F. Stasik, Polska emigracja polityczna w Stanach Zjednoczonych Ameryki 1831—1864 — Bogdan Grzełoński	438
O. J. Hale, The Great Illusion — 1900—1914 — Daniel Grinberg	440
J. Headlam-Morley, A Memoir of the Paris Peace Conference 1919 — Tadeusz Cieślak	443
F. Hawranek, Polityka Centrum w kwestii górnośląskiej po I wojnie światowej — Marek Czaplński	445

KRONIKA

200-lecie Komisji Edukacji Narodowej — Zofia Libiszowska	448
Industrializacja i nowoczesna technika w rolniczych krajach Europy Środko- wej i Południowej (1850—1918) — Regina Chomać-Klimek	450
Myśl spółdzielcza doby współczesnej	453
Sesja Komisji Historycznej Polsko-Węgierskiej	453
XX Sesja Komisji Historyków PRL i NRD — Jan Kosim	454
Problem bezpieczeństwa zbiorowego w dziejach Europy od Locarno do Mo- nachium — Tadeusz Schramm	455
Piąta międzynarodowa konferencja historii kartografii	457
Narada polskich i zachodnioniemieckich ekspertów do spraw podręczników szkolnych historii i geografii	458
Metody kwantytatywne w naukach historycznych — Halina Chamerańska, Stefania Kowalska	459
Pamięci Stanisława Herbsta	464
Po zgonie Mariana Kukieła	465

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie wydania dokumentów traktatu toruńskiego — Antoni Gąsio- rowski	466
---	-----

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

rocznie zł 120—
półrocznie zł 60—

Instytucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Korporacji Prasy i Wydawnictw, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Korporacji Wydawnictw Zagranicznych Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienie, prowadzi RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Korporacji Prasy i Wydawnictw, 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12.

A subscription order stating the period of time, along with the subscriber's name and address can be sent to your subscription agent or directly to Foreign Trade Enterprise Ars Polona-Ruch — 00-068 Warszawa, 7 Krakowskie Przedmieście, P.O. Box. 1001, POLAND.

Please send payments to the account of Ars Polona-Ruch in Bank Handlowy S.A. Warszawa, 7 Traugutta Street, POLAND.